

Ögonscreening på BVC 0-5 år

För utförliga instruktioner: [Rikshandboken Ögon-och synundersökning på BVC](#)

Lathund:

Läkare

- ◆ På BB inom 1 vecka (röd reflex)
- ◆ 4 veckor (röd reflex, fixation, nystagmus)

Läkar/BHV-sjuksköterska

- ◆ 6 månader (, röd reflex, ögonens ställning och rörelser)
- ◆ 10-12 månader (ögonens ställning och rörelser)
- ◆ 18 månader (ögonens ställning och rörelser)

BHV-sjuksköterska

- ◆ 4 år (synskärpa)
- ◆ 5 år (synskärpa)

Metodik

Undersökning av röd reflex i genomfallande ljus

Använd oftalmoskop.

Lys på ögonen för att se om reflexen i pupillen är röd (hos mörkhyade barn kan reflexen vara något mörkare röd).

Vid grå eller avsaknad av reflex - misstanke om katarakt (grå starr, oftast medfödd).

Undersökning av fixation och nystagmus

Kontrollera att barnet fixerar föremål och att man får en bra blickkontakt. Hör efter att föräldrarna också upplever bra blickkontakt och att de får ett svarsleende. Iakttag om nystagmus (ögondarr) föreligger.

Undersökning av ögonens ställning (skelning)

Inspektera om ev. skelning föreligger, oftast ser man det med blotta ögat. Kom ihåg att t ex hos små barn med bred platt näsrot och ev. epicantusveck kan det vara svårt att avgöra om det rör sig om en verklig felställning hos ögonen eller en synvilla ("pseudostrobism").

Låt barnet fixera ett ficklampsljus på 0,5 – 1,0 m avstånd. Håll lampan framför dig, så att du själv tittar i ljusstrålens riktning mot barnets öga (lys på barnets näsrygg). Iakttag ljusreflexerna från lampan i pupillerna. Om reflexen ligger symmetriskt i båda pupillerna är det osannolikt att det föreligger manifest skelning, latent skelning kan dock finnas. Observera att ljusreflexen normalt ligger nära mitten av pupillen, dock ofta inte exakt i mitten utan en aning förskjutet åt näsan till.

Undersökning av ögonens rörelser (de 6 ögonmusklerna)

Tag en leksak eller en ficklampa och låt barnet följa uppåt – nedåt – åt höger och åt vänster. De båda ögonen skall följa symmetriskt.

Synprovning

Alla barn synprovvas vid 4 respektive 5 års ålder. Undersökningen bör utföras innan barnet blivit trött, varför det är lämpligt att företa den som första åtgärd vid besöket. Se utförliga instruktioner på [Rikshandboken Ögon-och synprovning 4 år](#)

Kriterier för remiss till ögonklinik

Under 4 år (= utan synprovning)

- ◆ Barn med uttalad skelning även under 6 månaders ålder ska remitteras.
- ◆ Alla barn över 6 månader med konstant eller misstänkt intermittent skelning.
- ◆ Alla barn över 6 månader där föräldrar misstänker skelning eller annat ögonproblem.
- ◆ Alla barn som inte har röd reflex vid undersökning i genomfallande ljus med oftalmoskop.
- ◆ Alla barn med dålig blickkontakt som inte följer föremål i olika blickriktningar eller barn som har nystagmus.

4 åringar

Godkänt är att barnet som minst ser 0,65 på båda ögonen eller 0,65 på ena och 0,8 på andra ögat.

Remiss till ögonmottagning om

- ◆ Barnet ser sämre än 0,65 på ena eller båda ögonen.
- ◆ Barnet ser 0,65 på ena ögat och 1,0 på andra (stor skillnad i synskärpa)
- ◆ **Remiss efter 2 testningar på BVC.**
- ◆ Barn som inte går att undersöka pga. bristande medverkan (t.ex. mental retardation).

5 åringar

Godkänt är att barnet ser minst 0,8 på båda ögonen eller 1,0 på båda ögonen.

Remiss till ögonmottagningen om

- ◆ Barnet ser sämre än 0,8 på ena eller båda ögonen.
- ◆ Barnet ser 0,8 på ena ögat och 1,0 på andra ögat. (sidoskillnad)
- ◆ **Remiss efter 2 testningar på BVC.**
- ◆ Barn som inte går att undersöka pga. bristande medverkan (t.ex. mental retardation).

Om föräldrarna tycker att barnet verkar ha synproblem skrivs remiss till ögonläkare även om synskärpan är tillräcklig enligt kriterier för åldern

Remissens utformning

Testa om synen inom en månad om ej godkänt på första besöket. Om omkontrollen inte heller blir godkänd ska remiss skrivas till Ögonmottagningen.

- ◆ Ange alltid synskärpan på remissen. Höger öga först.
- ◆ Ange om skelning finns.
- ◆ Ange om hereditet för skelning, glasögon eller synnedläggning finns.

För testets genomförande, följ instruktioner i Rikshandboken: